

Oppsummering av høringsinnspill – innskjerping av modenhetskrav for forbrukstilknytninger ≥ 100 MW

Innhold

Sammendrag	2
Hovedfunn	3
Innspill til ytterligere innstramninger	5
Innspill, spørsmål og svar	6

Sammendrag

Dette notatet oppsummerer hovedfunnene fra innspillene til Statnetts forslag til strengere modenhetskrav og oppfølging for forbrukstilknytninger på 100 MW eller mer. Forslaget ble sendt ut for innspill 24.04.2026 og gjennomgått i dialogmøte 7. mai 2026. Frist for innspill ble satt til 29. mai 2026.

Notatet består av høringsinnspill fra bransjeaktører, nettselskaper og industriselskaper.

Formålet med notatet er å gi et beslutningsorientert bilde av hovedposisjoner, gjennomgående temaer, uenigheter og mulige implikasjoner for videre regelutforming og praktisering. Videre søker Statnett å kvittere ut konkrete innspill.

Det er bred støtte for hovedretningen i Statnetts forslag: strengere modenhetskrav og mer aktiv oppfølging for å sikre bedre kapasitetsforvaltning, redusere spekulative søknader og frigjøre kapasitet til prosjekter med høyere gjennomføringsevne. Samtidig viser høringsmaterialet tydelig at det er betydelig uenighet om hvor strengt kriteriene bør utformes, særlig for prosjekter med lange ledetider, komplekse myndighetsprosesser eller avhengighet av fremtidig nettutvikling.

De mest omstridte temaene er krav til ferdig regulert areal, seksårsregelen for idriftsettelse, terskler for vesentlige forsinkelser, dokumentasjon av finansiering og håndtering av prosjekter som allerede står i kapasitetskø eller har reservasjon.

Mange innspill støtter skjerpede krav, men ber samtidig om differensiering mellom prosjekter i eksisterende ledig kapasitet og prosjekter som er avhengige av planlagt nett, større rom for parallelle prosesser, tydeligere overgangsregler og mer skjønnsmessig

vurdering der forsinkelser skyldes forhold utenfor kundens kontroll.

Hovedfunn

1. Bred støtte til skjerpede modenhetskrav, men ikke til en ensartet og rigid praktisering

Et klart flertall av aktørene støtter intensjonen om å stramme inn modenhetskravene. Dette gjelder særlig behovet for å luke ut prosjekter uten reell fremdrift, redusere blokkering av kapasitet og skape større forutsigbarhet i tilknytningsprosessen. Samtidig er hovedinnvendingen at regelverket ikke må bli så rigid at det ekskluderer store, kapitalintensive og samfunnsnyttige prosjekter som naturlig har lengre utviklingsløp enn enklere eller mer standardiserte prosjekter.

2. Krav til ferdig regulert areal er det tydeligste konfliktpunktet

Mange høringsinnspill mener at krav om ferdig regulert areal ikke bør være et absolutt inngangsvilkår for plass i kapasitetskø, særlig når prosjektet er avhengig av planlagt nett og tilknytning ligger flere år frem i tid. Hovedargumentene er at reguleringsprosesser er tidkrevende, kostbare og i betydelig grad utenfor kundens kontroll, og at et slikt krav kan gjøre prosjektutviklingen mer sekvensiell enn parallell. Andre aktører støtter derimot et strengt arealkrav og mener dette er nødvendig for å sikre at kun prosjekter med reell kommunal forankring og høy sannsynlighet for realisering får plass i køen.

3. Seksårsregelen støttes i prinsippet, men ønskes differensiert

Flere støtter kortere tid fra modenhetsdato til idriftsettelse, men mange peker på at seksårsregelen ikke bør anvendes mekanisk. Særlig fremheves at tidsfristen bør knyttes til første spenningssetting, første reelle idriftsettelse eller tidspunktet strøm faktisk gjøres tilgjengelig, fremfor modenhetsdato alene. Det er også

bred støtte til at terskler for forsinkelse må håndteres med skjønn når forsinkelsen skyldes myndighetsprosesser, regulering, nettutvikling eller andre forhold utenfor kundens kontroll

4. Krav til finansiering ønskes skjerpet, men tilpasset prosjektfase

Det er relativt bred aksept for at prosjekter må dokumentere kapitalbehov og finansiering bedre enn i dag. Likevel er det en tydelig forventning om at dokumentasjonen må stå i forhold til prosjektfasen. Mange aktører advarer mot krav som i praksis forutsetter full prosjektfinansiering eller endelig investeringsbeslutning før nettkapasitet og tilknytningsdato er tilstrekkelig avklart. Det etterspørres derfor fleksibilitet i hvilke dokumenttyper som aksepteres, for eksempel styrebehandling, utviklingsbudsjetter, parent support, investortilsagn eller annen kommersielt relevant dokumentasjon.

5. Overgangsregler og beskyttelse av eksisterende posisjoner er et gjennomgående krav

En stor del av innspillene understreker at prosjekter som er utviklet etter gjeldende kriterier ikke bør tape posisjon som følge av nye krav som innføres senere. Det etterlyses tydelige overgangsregler, rimelige frister for å supplere dokumentasjon og forutsigbar praksis for hvordan nye kriterier skal anvendes på prosjekter som allerede står i kapasitetskø eller har reservasjon. Dette fremstår som avgjørende for investeringsvilje og tillit til systemet.

Mønstre på tvers av innspillene

På tvers av dokumentet fremtrer tre tydelige mønstre. For det første ønsker de fleste aktører strengere krav, men ikke absolutte krav som gir utilsiktet utsiling av komplekse industriprosjekter. For det andre er det et klart ønske om differensiering mellom prosjekter som søker kapasitet i dagens nett og prosjekter som er avhengige av planlagt nett. For det tredje er det stor oppmerksomhet om behovet for likebehandling, tydelige hjemler, forutsigbar saksbehandling og sikker håndtering av forretnings-sensitiv informasjon.

Innspill til ytterligere innstramninger

I det etterfølgende listes opp innspill på ytterligere innstramninger som er foreslått i innsendte innspill. Statnett registrerer forslagene for vurdering av mulige ytterligere innstramninger på et senere tidspunkt. En slik vurdering vil skje i tett dialog med Fornybar Norges bransjeråd for Beste Praksis for modenheitsvurderinger.

Krav overfor selskap som søker

Stille krav til økt transparens på eiersiden. For store prosjekter er det avgjørende å vite hvem som faktisk står bak investeringene, både med hensyn til ansvar, finansiering og langsiktighet. Uklare eierskapsstrukturer øker risikoen for at prosjekter ikke realiseres, eller at samfunnsmessige forpliktelser ikke følges opp.

Etablere system for prekvalifisering av aktører som ønsker plass i nettkøen. Dette bør inkludere krav til dokumentert driftserfaring fra tilsvarende anlegg, gjennomføringsevne i tidligere prosjekter, økonomisk soliditet og finansielle garantier og organisatorisk kapasitet til å gjennomføre og drifte anlegget. Et slikt system vil bidra til å sikre at nettkapasitet reserveres til seriøse aktører med reell gjennomføringsevne.

Krav knyttet til samfunnsnyten av prosjektene

Stille krav til dokumentasjon av arbeidsplasser og ringvirkninger. I dag opererer mange aktører med høye anslag på antall arbeidsplasser, uten at dette kan etterprøves. Det bør derfor kreves at søkere dokumenterer faktiske sysselsettingstall fra eksisterende anlegg, inkludert hvor mange av disse som er lokale

arbeidsplasser. Dette vil gi et mer realistisk beslutningsgrunnlag.

Stille krav om at prosjekter dokumenterer samlede kostnader de påfører samfunnet, herunder behov for nettførsterkninger og tilknytning, tiltak for systemstabilitet, lokal infrastruktur (vei, vann, avløp), investeringer knyttet til eventuell utnyttelse av spillvarme og øvrige kommunale og regionale kostnader. Dette er nødvendig for å sikre at beslutninger tas på et helhetlig og samfunnsøkonomisk grunnlag.

Stille krav til utnyttelse av spillvarme, eks. datasentre. For hvert prosjekt må det dokumenteres konkret og i detalj hvordan spillvarmen skal tas i bruk, herunder tekniske løsninger, mottakere av varmen, nødvendig infrastruktur og økonomisk gjennomførbare. Generelle intensjoner om fremtidig utnyttelse er ikke tilstrekkelig. Løsningene må være realistiske, forpliktende og gjennomførbare innenfor prosjektets tidsrammer, slik at spillvarme faktisk blir en ressurs og ikke kun et teoretisk potensial.

Nærhet til eksisterende nett må premieres. Arealmodenhet alene er ikke tilstrekkelig; prosjekter som kan utnytte eksisterende infrastruktur (og dermed unngå unødvendig nettutbygging) må prioriteres.

Krav om konsekvensutredninger

Prosjektene må være tilstrekkelig utredet før de gis prioritet i nettkøen. Det bør være en forutsetning at relevante konsekvensutredninger er gjennomført, slik at både lokale og nasjonale virkninger er kjent før kapasitet reserveres.

Innspill, spørsmål og svar

Generelle kommentarer

Spørsmål/innspill

Statnetts forslag oppfattes å tydeliggjøre at det ikke skal være mulig å få tildelt kapasitet og samtidig opptre som en mellomaktør for videresalg, uten selv å ha et reelt behov. Slik dagens regelverk forstås, er dette allerede forutsatt. Likevel oppfattes forståelsen å variere, noe som understreker behovet for tydeligere avklaringer.

Svar/konklusjon

Statnetts modenhetskrav er rettet mot det konkrete prosjektet som omsøkes og ikke selskapene eller aktørene som søker. Det er således mulig for et prosjektutviklingselskap å utvikle et prosjekt som vurderes som modent og som på et senere tidspunkt selges videre til en annen aktør, forutsatt at prosjektet ikke endres. Varianter av dette innenfor datasenterindustrien og næringsparker er vanlig. Det må imidlertid være avklart hva formålet med prosjektet er, og det omsøkte prosjektet må innfri alle modenhetskrav for å bli vurdert som modent.

Regulatorisk usikkerhet

Spørsmål/innspill

Forslaget skaper økt regulatorisk usikkerhet for prosjekter som har gjort investeringer og utviklingsbeslutninger basert på tidligere praksis, og favorisere mer «gryteklare» og mindre komplekse prosjekter, samtidig som større industrielle satsinger med lange utviklingsløp får vesentlig høyere risiko og dårligere forutsigbarhet.

Svar/konklusjon

Alle endringer i rammeverk kan skape regulatorisk usikkerhet. Statnetts forslag er imidlertid etter vår vurdering innenfor dagens regulatoriske rammeverk

og består av noen få sentrale innstramninger og flere presiseringer. Det er lagt inn overgangsregler og unntaksbestemmelser som skal sikre at risikoen for prosjekter, som allerede har fått reservasjon eller er plassert i kapasitetskø, ikke blir for stor. Forslagene er rettet mot å legge til rette for prosjekter med høy realiseringsgrad og fjerne prosjekter uten fremdrift. Manglende fremdrift som ligger utenfor aktørens kontroll, er det tatt høyde for. Hvorvidt det rammer komplekse prosjekter, er etter vår vurdering vel så avhengig av hvilke ressurser det settes inn i disse prosjektene fra aktørens side.

Krav til arealregulering

Spørsmål/innspill

Statnetts forslag innebære en betydelig skjærping sammenlignet med dagens praksis, hvor det er tilstrekkelig å dokumentere at omregulering er igangsatt og forventes gjennomført innen rimelig tid.

Dagens ordning, hvor det kreves en redegjørelse for pågående reguleringsprosesser, gir en hensiktsmessig balanse mellom modenhetskrav og nødvendig fleksibilitet. Dette sikrer at prosjekter som har kommet langt i planlegging og avklaringer, men som fortsatt er i reguleringsfasen, ikke ekskluderes fra tilknytningsprosessen.

Svar/konklusjon

Statnett er klar over at dette er en vesentlig innstramning i forhold til dagens tilnærming. Det har også vært intensjonen, å legge til rette for at prosjekter som har dette på plass og hvor realiseringsgraden er større, slipper forbi prosjekter der dette ikke er avklart og hvor det er usikkert om og når avklaringer kommer på plass. Ikke

minst gjelder dette der kommunene ikke ønsker å legge til rette for de omsøkte prosjektene.

Vi er klar over at det også vanskeliggjør parallelle prosesser, det vil si at areal- og reguleringsplanarbeidet kan avklares parallelt med avklaring av nettkapasitet, spesielt for prosjekter som uansett vil havne i en kapasitetskø, og må vente i lang tid for å få avklart mulig nettkapasitet. En slik mulighet hadde åpnet for mildere krav for prosjekter som trenger avklaring av nettkapasitet eller mulighet for tilknytning med vilkår, og strengere krav til reservasjon.

Statnett hadde tidligere 3 modenhetsnivåer for hhv vurdering av driftsmessig forsvarlighet, utredninger for tilknytning på vilkår og nettførsterkninger, og reservasjon. Krav til modenhet var økende for hvert nivå. For å bringe kravene i tråd med ny forskrift om modenhetskrav og harmonisering med Beste Praksis veiledningen, samt for å forenkle og tydeliggjøre tilknytningsprosessen, valgte Statnett i 2025 å innføre ett sett med modenhetskrav både for utredning og reservasjon. Endringen bidro til at modne prosjekter prioriteres i tillegg til at det ble mer oversiktlig og effektivt, og bidro til likebehandling i prioritering av nye analyser og utredninger ut fra kapasitetskøen (av modne prosjekter).

Det rettslige og forvaltningsmessige hensynet bak å bruke samme modenhetskriterier i begge faser, er å hindre omgåelse og sikre konsekvent praksis. Uten en enhetlig terskel kan en kunde potensielt slippe inn i prosessen med lavere krav i utredningsfasen for så å "låse" seg til en kjøplass eller nettinvestering uten å egentlig oppfylle alle vilkår for å realisere prosjektet. Ved å kreve full modenhet fra første stund, sikres det at kun reelt gjennomførbare prosjekter tas med videre og eventuelt får reservert kapasitet. Dette fjerner insentiver til å spekulere i tidlig kjøplass på sviktende grunnlag – samme krav gjelder for alle uavhengig av fase prosjektet befinner seg i.

Allerede i forskriftens forarbeider ble det understreket at vilkår for nettilknytning må være objektive, nøytrale og ikke-diskriminerende, og at de må anvendes likt for sammenlignbare aktører. Én modenhetsterskel og en konsistent saksbehandling i hele tilknytningsløpet underbygger denne nøytraliteten og forutsigbarheten for kundene.

Spørsmål/innspill

Er arealkravet knyttet til at arealet er beskrevet i kommuneplanens arealdel eller at områdeplan/detaljplan skal være på plass?

Svar/konklusjon

Det skal dokumenteres at det er gitt tillatelse fra aktuell kommune til nødvendig arealbruk for tiltaket det søkes om tilknytning for. For tiltak som omsøkes etter lovverk som har unntak fra reguleringsbestemmelser etter plan- og bygningsloven må dokumentasjon på slik tillatelse fremvises.

At arealet er avsatt til næringsformål i kommuneplanens arealdel er en forutsetning, men ikke tilstrekkelig. En redegjørelse for at omregulering er påbegynt og vil skje innen rimelig tid er heller ikke tilstrekkelig.

Spørsmål/innspill

Kravet til at nødvendig areal må være regulert til formålet bør justeres til at det må være regulert til industriformål.

Svar/konklusjon

Bakgrunnen for at Statnett strammer inn kravet til at areal- og reguleringsplaner må være avklart, er for å gi et reelt løft i realiseringsgraden for prosjekter som blir vurdert som modne. Prosjekter som er ønsket av kommunen vil møte velvilje i forhold til å få reguleringen raskt på plass. I motsatt fall vil prosjektet ha en betydelig oppoverbakke, med lang prosessetid, som skaper et aktivt hinder eller forsinker prosjektene betydelig. Prosjekter som ikke er ønsket av kommunen vil uansett ikke bli realisert. Konsekvensene er at store volumer blir liggende å blokkere for andre mer realistiske prosjekter som er ønsket av berørte kommune(r).

Spørsmål/innspill

Ferdig regulert areal bør ikke være et absolutt vilkår for å bli vurdert som moden.

Svar / konklusjon

Statnett deler ikke dette synet og mener at dette er et sentralt krav for at prosjekter skal ansees som tilstrekkelig modne.

Spørsmål/innspill

Krav om ferdig reguleringsplan er svært tidkrevende og kan stoppe utviklingen av ny industri i markeder som har et kort mulighetsvindu for etablering.

Svar / konklusjon

Dersom prosjekter har et kort mulighetsvindu, vil de uansett få utfordringer med lokasjoner der reguleringsprosessen ikke allerede er på plass. Dette kommer i tillegg til andre nødvendige myndighetsprosesser og eventuelle tiltak i nettet.

Spørsmål/innspill

Detaljeringsnivået på teknisk beskrivelse må stå i forhold til prosjektets fremdrift i prosjektløpet.

Svar / konklusjon

Dette er vi enige i. Hovedkravet er knyttet til at areal- og reguleringsplaner skal være dekkende for formålet til prosjektet. Dette innebærer også at prosjektet må være relativt detaljert beskrevet. Kravet til prosjektbeskrivelse er tilpasset dette og vil ikke medføre vesentlig ekstraarbeid i forhold til det som allerede må være på plass for å ivareta nevnte modenhetskrav.

Krav til rettigheter til grunn

Spørsmål/innspill

Det fremkommer to litt ulike syn på hva som er krav knyttet til rettigheter til grunn og bruk av ekspropriasjon mellom Statnetts forslag og Fornybar Norges forslag til justeringer av Best Praksis for modenhetsvurderinger.

Svar/konklusjon

Det er riktig. Statnetts forslag til strammere krav stiller krav om at rettigheter til grunn må være avklart og at ekspropriasjonstillatelse er av flere måter å sikre dette på. Beste Praksis for prosjekter under 100 MW stiller ikke krav til at ekspropriasjonstillatelsen skal være på plass.

Statnett har registrert RMEs vedtak i klagesak fra Norge Mineraler, der RME mener krav om at ekspropriasjonstillatelse må være på plass er for strengt. Vi har derfor endret dette kravet i tråd med formuleringene i forslaget til Beste Praksis:

c) Dokumentasjon på at areal med høy sannsynlighet vil kunne eksproprieres: aktøren må kunne vise til at prosjektet er av en art hvor ekspropriasjon er aktuelt og sannsynlig.

Rettigheter til grunn kan også sikres ved ekspropriasjonsvedtak, og kunden må oversende dokumentasjon på at prosjektet er av en art hvor ekspropriasjon er aktuelt og sannsynlig. Plan for ekspropriasjon må beskrives, og alle milepæler knyttet til planlagt ekspropriasjonsprosess må legges inn i fremdriftsplanen.

Endringen medfører at kravet etter Statnetts syn er i tråd med RMEs vedtak og i tillegg bidrar til ytterligere harmonisering med Beste Praksis.

Spørsmål/innspill

Det ansees ikke som hensiktsmessig at pris må være ferdig forhandlet mellom partene i en opsjonsavtale for grunn.

Svar / konklusjon

Minimumskravet om opsjonsavtale for å sikre nødvendige arealer for prosjektet, er knyttet til at det skal være en reell opsjon og ikke kun en intensjon. Dersom pris ikke er avklart dekker ikke avtalen formålet, men vil være å oppfatte som en intensjonsavtale, noe Statnett mener ikke er tilstrekkelig.

Krav til prosjekters tidshorisont

Spørsmål/innspill

Skal 6-års regelen gjelde for første byggetrinn eller siste byggetrinn der prosjekter bygges ut i ulike byggetrinn?

Svar/konklusjon

6-års regelen gjelder for hele det omsøkte volumet. Behov utover dette må omsøkes i egen søknad.

Spørsmål/innspill

Relevans av 6-års regel for prosjekter som venter på kapasitet i planlagt nett som tar lengre tid enn 6 år.

Svar/konklusjon

Relevans er knyttet til modenheitsvurderingen og at et prosjekt i utgangspunktet må kunne realiseres i løpet av 6 år. For prosjekter som settes i kapasitetskø er det naturlig å oppdatere fremdriftsplanene regelmessig med tiden prosjektet har stått i kapasitetskø, frem til ledig kapasitet i dagens eller planlagt nett er tilgjengelig, se beskrivelsen figur 2 nedenfor.

Spørsmål/innspill

6-årsfristen bør knyttes til første spenningssetting fra systemoperatør, dette er begrunnet med at tidslinjen fra modenheidsdato til spenningssetting fra systemoperatør er utenfor søkers kontroll.

Svar/konklusjon

Det er uklart hvorfor det ansees riktig å knytte 6-års fristen til å gjelde fra 1 spenningssetting fra systemoperatør og hvilken systemoperatør det er snakk om – nettselskapet eller operatøren av det omsøkte prosjektet. Etter Statnetts vurdering bør fristen starte før planlagt idriftsettelse av nettfosterkningen, slik at prosjektet kan tilknytte og spennings sette første trinn fra og med det tidspunktet tiltaket i nettet er spennings satt, og slik at de øvrige trinn kan settes i drift i henhold til gjeldene fremdriftsplan for prosjektet, se figur 2 nedenfor.

Tidslinjen fra modenheidsdato til spenningssetting fra systemoperatør (netteier) er for øvrig ikke helt

utenfor søkers kontroll. Det er en rekke aktiviteter som søker må ivareta for at dette skal komme på plass, eks. myndighetstillatelser, inngåelse av utredningsavtale, inngåelse av avtale om tilknytning på særlige vilkår der det er relevant, koordinert prosjektutviklingsavtale og avtale om anleggsbidrag. Manglende respons og oppfølging fra søker kan medføre ytterligere forsinkelser, som er utenfor nettselskapets kontroll.

Krav til prosjektbeskrivelse

Spørsmål/innspill

Det kan ikke være strengere krav til detaljeringsnivå enn Staten sin egen prosjektmodell i den fasen man er i. Detaljeringsnivå må derfor kunne aksepteres tilsvarende konseptfase KS1 i Staten sin egen prosjektmodell.

Svar/konklusjon

Statens prosjektmodell er ikke lagt til grunn for å vurdere prosjektmodenhet i Statnetts forslag. Vi har heller ikke lagt oss på et så omfattende krav som Statens prosjektmodell.

I konseptfasen (KVU) stiller Statens prosjektmodell svært detaljerte krav til **innhold, metode og dokumentasjon**. Disse kravene er fastsatt i **Rundskriv R-108** og utdypet i Finansdepartementets veiledere for konseptvalgutredninger. Kravene omfatter blant annet behovsanalyse, målstruktur, alternativanalyse, samfunnsøkonomisk analyse, usikkerhetsanalyse, gevinstvurdering og dokumentasjon av valgt konsept (KS1).

Spørsmål/innspill

For å tydeliggjøre nøyaktig hva som er ønsket detaljeringsgrad bør det fremlegges eksempler på tegninger, situasjonsplan og skisser.

Svar/konklusjon

Statnett støtter dette og mener dette naturlig bør fremgå av veiledningen til kravet. Dette er noe vi vil søke å utarbeide etter hvert.

Krav til Finansiering / finansieringsplan

Spørsmål/innspill

Aktørers prosjekter er reelle og realistiske, men i en fase der kommersiell modenhet utvikles parallelt med finansiering, teknisk utvikling og regulatoriske avklaringer. Forslagene setter på enkelte punkter listen for høyt på et tidlig stadium, og at dette kan forsinke nettopp de prosjektene Statnett ønsker å prioritere.

Svar / konklusjon

Statnett erfarer at mange prosjekter har en svak finansieringsplan og uklar finansielle status. Kravene som har vært stilt er alt for svake i forhold til de store prosjektene som ønskes realisert. Prosjekter som ikke engang kan vise og dokumentere at de har midler til å utvikle prosjektets første faser kan ikke ansees å være realistiske eller modne.

Spørsmål/innspill

Kravene må være tilpasset slik prosjekter faktisk finansieres i markedet. Kravene skal dokumentere modenhet, ikke endre hvordan prosjektfinansiering foregår i det private markedet.

Svar / konklusjon

Det er dette Statnett har søkt å legge opp til. Vi foreslår å endre dagens krav om at finansiering frem til FID er dokumentert sikret, til at finansiering av prosjektets første fase frem til første beslutningsport må være dokumenter sikret og koblet dette opp til en typisk stage-gate prosjektmodell, ref. figur 1 nedenfor, som ofte legges

til grunn for store prosjekter. I den videre oppfølgingen av modenheten til prosjektet legger Statnett opp til at aktøren må vise at finansieringen dokumenteres sikret for de påfølgende fasene etter hvert som prosjektet beveger seg fremover.

Spørsmål/innspill

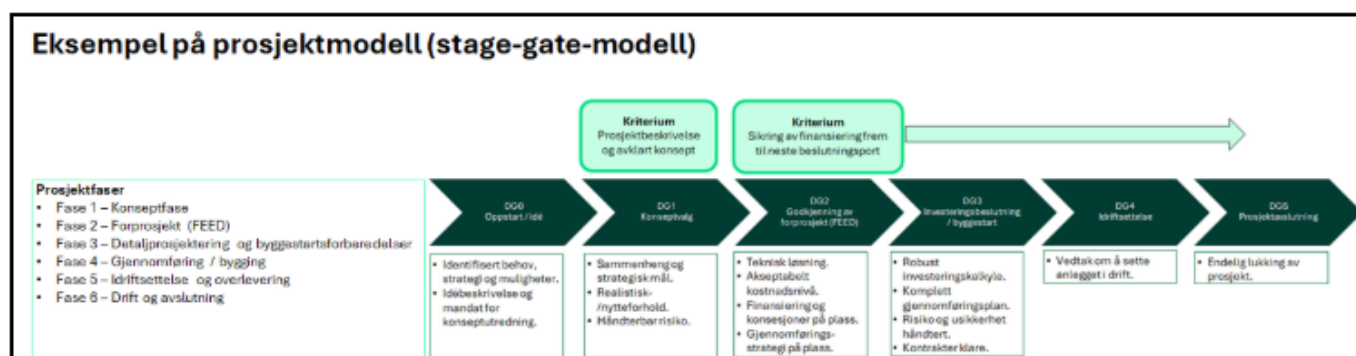
Finansieringsplan må ta hensyn til trinnvis utvikling hvor investeringsbeslutninger tas steg for steg basert kommersielle vurderinger av markedet.

Svar/konklusjon

Det er det Statnett har lagt opp til, ref. svaret over, samtidig som vi ikke åpner for en spekulasjon i oppdeling i mange små beslutningsporter for å redusere den finansielle forpliktelsen i hver fase.

Spørsmål/innspill

Statnett må akseptere finansieringsdokumentasjon som er tilpasset prosjektfase. Det kan omfatte styrevedtak, parent support, investortilsagn, låneindikasjoner, term sheets, dokumentert egenkapital, bekreftet utviklingsbudsjett eller annen kommersielt relevant dokumentasjon, forutsatt at dokumentasjonen samlet gir et realistisk bilde av gjennomføringsevne. Statnett må akseptere at reservasjon av nett-kapasitet med dato er viktige premisser inn i en investeringsbeslutning.

Figur 1- Tradisjonell prosjektmodell (basert på fasebasert prosjektmodell etter anerkjente stage-gate-prinsipper)

Svar/ konklusjon

Kravene Statnett stiller til finansieringsdokumentasjon vurderes ut ifra hva vi oppfatter som hensiktsmessig for å verifisere at prosjektene har en tilstrekkelig finansiering til å drive prosjektet frem til neste beslutningsport og av eventuelle rammer gitt av myndighetene.

Flere av de opplistede dokumentasjonskravene oppfattes som gode innspill herunder:

- Styrevedtak
- Parent support (støtte fra morselskap for å sikre finansiering eller gjennomføring av et prosjekt)
- Investortilsagn
- Lånetilsagn (loan commitment / commitment letter) eller bindende låneavtale (facility agreement)
- Bekreftet utviklingsbudsjett

Spørsmål/innspill

Det reises spørsmål ved hvordan offentlig finansiell støtte til prosjekter skal vurderes i forhold til modenheitskriteriet, siden et mer spesialisert organ alt har vurdert risikoen og funnet prosjektet investerbart.

Svar/konklusjon

Det er ikke Statnetts intensjon å vurdere eller overprøve vurderinger foretatt av offentlige støtteorgan. Poenget er å få frem hvorvidt prosjektet er avhengig av slik støtte for å kunne gjennomføres og i tilfelle kunne følge opp dersom slik støtte bortfaller. Et bortfall av nødvendig offentlig støtte vil da kunne igangsette en kanselleringsprosess, med mindre bortfallet av den økonomiske støtten dekkes opp fra annet hold.

Krav til fremdriftsplan**Spørsmål/innspill**

Tiden mellom modenhetsdato og tilgjengelig strøm er utenfor søkers kontroll. Derfor bør den nye 6 års regelen gjelde fra når strøm gjøres tilgjengelig fra systemoperatør.

Svar/konklusjon

Tiden mellom modenhetsdato og tilgjengelig strøm er ikke utenfor søkers kontroll, men avhenger derimot av flere aktiviteter/beslutninger fra søkers side. Søker må ta stilling til utredningskostnader og utredningsavtale, koordinert prosjektutviklingsavtale, delta aktivt inn i koordineringsarbeidet, samt eventuelle spørsmål vedrørende tilknytning på særlige vilkår dersom dette er aktuelt. Til syvende og sist må også søker ta stilling til anleggsbidragsavtale. Manglende oppfølging og stillingstagende fra søker til disse spørsmålene bidrar til å forsinke prosessene.

Videre er det ofte slik at søker selv må bygge elektriske anlegg og må få på plass nødvendige konsesjoner, som må samkjøres med tilknyttende nettselskap, mellomliggende nettselskap og Statnett i disse prosessene. Manglende oppfølging fra søker i disse spørsmålene kan stoppe opp hele fremdriften.

Spørsmål/innspill

Hvilken fremdriftsplan legges til grunn for vurderingen av vesentlig forsinkelser? Er det den sist godkjente endringen som gjelder eller er det den opprinnelige da kunden først ble ansett moden eller regnes det fra reservasjonstidspunktet?

Svar/konklusjon

For prosjekter med reservert kapasitet er Statnetts utgangspunkt for oppfølging de milepælene i fremdriftsplanen, som lå til grunn da prosjektet ble vurdert som modent.

For prosjekter i kapasitetskø gjelder tilsvarende, men med en tidsforskyvelse av alle milepæler med tiden prosjektet har stått i kapasitetskø i påvente av avklaring fra Statnett og frem til reservasjon foreligger.

Spørsmål/innspill

Tidsplaner ønskes tilrettelagt for avhengigheter til nettselskapets nettutviklingsprosjekter, ettersom det i mange tilfeller er nettselskapenes

fremdriftsplaner som er førende for kundenes fremdriftsplaner.

Svar/konklusjon

Det sentrale er at kunden viser at de har et gjennomtenkt prosjekt, med en realistisk fremdriftsplan og konkrete milepæler, som kan måles og følges opp over tid. For prosjekter som venter i kapasitetskø på utvikling av nettkapasitet vil det være naturlig å forskyve tidsplanene i framdriftsplanen med tilsvarende tid medgått i kapasitetskø, ref. illustrasjonen i figur 2.

Koordinering av kundens prosjektutvikling i forhold til nettselskapets relevante nettutviklingsprosjekt gjøres på et senere steg i tilknytningsprosessen gjennom inngåelse av koordinert prosjektutviklingsavtale og avtale om anleggsbidrag.

Spørsmål/innspill

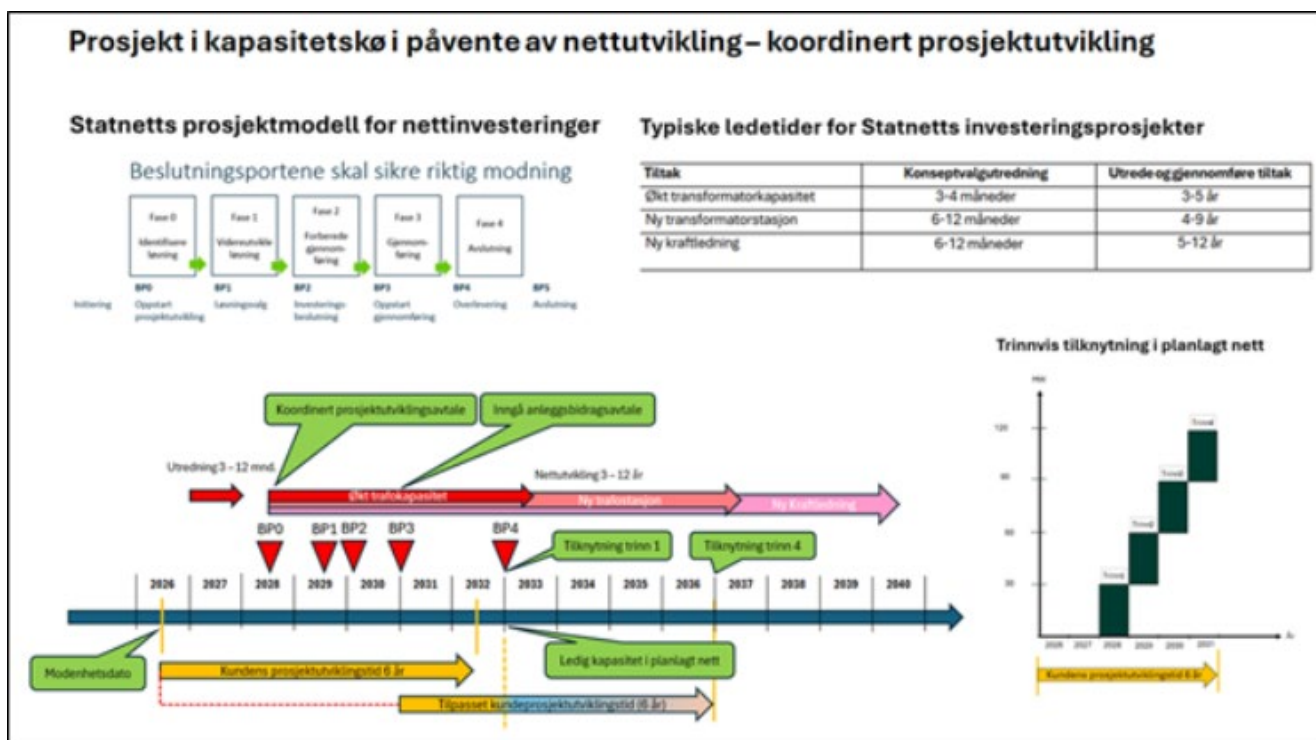
Flere av milepælene i fremdriftsplaner er avhengige av fremdriften i Statnetts og andre nettselskapers prosjekter. I henhold til tilknytningsplikten skal nettselskapene følge opp sine egne milepæler – altså utrede, søke konsesjon og

bygge nett uten ugrunnet opphold. Statnett og regionalt nettselskap bør etablere en praksis for å gjennomføre et koordineringsmøte etter godkjent modenheitsvurdering for å avklare forventninger, videre prosess og avhengigheter i fremdriftsplanen. Dette vil bidra til mer realistiske fremdriftsplaner og mer forutsigbar oppfølging av prosjektets modenhet.

Svar/konklusjon

Statnett støtter tilnærmingen. For modne prosjekter som settes i kapasitetskø i påvente av tiltak i nettet, vil stegene typisk være først inngåelse av utredningsavtale for å utrede tiltak. Et oppstartsmøte mellom berørte parter er naturlig og vanlig i denne sammenheng. Aktørene må dekke sin andel av utredningskostnadene for å gå videre. Når utredningen er avsluttet og tiltak avklart, er neste steg å inngå en koordinert prosjektutviklingsavtale, som regulerer hvordan kundens prosjektutvikling skal koordineres med Statnetts nettutviklingsprosjekt.

Et oppstartsmøte mellom berørte parter er naturlig og vanlig i denne sammenheng.

Figur 2 Beskrivelse av koordinering av prosjektutviklingstid, tid i kapasitetskø og realisering ved ledig kapasitet.

Spørsmål/innspill

Prosjektene modenhet og fremdrift vurderes uten i tilstrekkelig grad å ta hensyn til at lang ventetid og usikkerhet rundt nettilknytning ofte er en direkte årsak til manglende prosjektmodenhet.

Svar/konklusjon

Alle søknader gis en innledende veiledende vurdering der det oppgis hvorvidt det er ledig kapasitet eller om det må utredes tiltak i nettet, kostnadene ved tilknytningen og når kunden kan forvente å få tilknytning. Vurderingen er grov og uforpliktende, men indikativ. Målet er å gi kunden et inntrykk av om omsøkte tilknytningspunkt er fornuftig og egnet for det ønskede prosjektet. De gir aktøren mulighet til å vurdere om prosjektet bør realiseres på den omsøkte lokasjonen, om andre lokasjoner bør vurderes, eller om prosjektet bør skrinlegges. Prosjektene har derfor allerede i en tidligfase informasjon for å modne prosjektene ytterligere før søknad om tilknytning sendes inn med tilstrekkelig modenhetsinformasjon for å ivareta kravene til modenhet og plassering i kapasitetskø og senere reservasjon.

Spørsmål/innspill

Søknadene er basert på konseptvalg på søknadstidspunktet. Den raske teknologiutviklingen kan påvirke design av delkomponenter og en for detaljert beskrivelse kan bli utdatert i løpet av Statnetts behandlingstid.

Svar/konklusjon

Dette støttes og det er heller ikke Statnetts intensjon at detaljprosjekteringen på komponent- og delkomponentnivå skal være avklart. Endringer som gjøres i prosjektet på dette nivået vil heller ikke påvirke opprettholdelse av modenhet lengre ut i prosjektforløpet.

Krav til oppfølging og overgangsregler**Spørsmål/innspill**

Indirekte ansvar som er utenfor søkers kontroll, f.eks kommunale prosesser eller systemoperatør sin tidslinje, må ha individuell vurdering uten terskelverdi.

Svar/konklusjon

Myndighetsbaserte prosesser, herunder Kommunale prosesser, er på sett og vis utenfor søkers kontroll, men vil i mange tilfelle bero på konkrete aksjoner fra søker, som innsendelse av nødvendig underlag og oppfølging i prosessen. Uteblitt dokumentasjon og respons i prosessene vil føre til at prosesser stopper opp eller tar betydelig lengre tid enn nødvendig.

Spørsmål/innspill

Prosjekter som er utviklet etter gjeldende kriterier, bør ikke miste posisjon som følge av krav som innføres senere og som berører tredjepart slik som ytterligere krav til finansiering.

Svar/konklusjon

Det er vanlig praksis at innstramninger av regelverk kan berøre eksisterende prosjekter utviklet etter tidligere regler og kriterier, men at det gis en rimelig frist for å rette seg etter de nye kravene. Dette for å etablere en ikke-diskriminerende praksis mellom ellers like prosjekter. Dette håndteres av overgangsreglene som legges til grunn for implementeringen.

Spørsmål/innspill

Ved oppfølging bør Statnett særlig vurdere:

- årsak til forsinkelsen;
- hvilke forhold kunden rår over;
- om forsinkelsen skyldes nettavklaringer eller myndighetsprosesser;
- hvor langt prosjektet er kommet;
- om forsinkelsen påvirker første idriftsettelse eller senere opptrapping; og
- om prosjektet samlet viser reell fremdrift.

Svar/konklusjon

Statnett er enig i at de ovenfornevnte punktene er naturlige å ta inn i vurderingen når prosjektenes modenhet vurderes i videre oppfølging.

Spørsmål/innspill

Dersom nettselskapet skaper forsinkelser, hvordan skal man følge fremdrift på de prosjektene som ligger i kø? Hva slags ansvar har prosjektene for å vise fremdrift iht innlevert fremdriftsplan?

Svar/konklusjon

I de tilfeller der nettselskapet er skyld i at tilknytning trekker ut i tid, kan ikke kunden, i henhold til NEM forskriften, lastes for dette. Milepæler må skyves tilsvarende, med unntak av milepæler for å få nødvendig areal- og reguleringsplaner på plass for prosjekter som allerede er i kapasitetskø. Imidlertid er det nødvendig at sikringen av grunnfinansieringen frem til neste beslutningsport opprettholdes mens prosjektene står i kapasitetskø, og eventuelle overgangskrav knyttet til strengere modenhetskrav innfris for at prosjektet fortsatt skal ansees som modent.

Statnett er ikke økonomisk ansvarlig for økonomiske ulemper kunden påføres av forsinkelser i planlagt nettutvikling.

Spørsmål/innspill

Ett- og toårgrensene for forsinkelse bør formuleres som presumsjoner. Hvis utenfor kundens / prosjektets kontroll bør forsinkelse ikke automatisk gi bortfall av reservasjon eller køplass.

Svar/konklusjon

Statnett legger følgende til grunn i tolkningen av når en vesentlig endringer eller et vesentlig avvik inntreffer:

1. Prosjekt- og milepælsendringer kunden er direkte ansvarlig for (eks. endringer av prosjektkonsept, milepæler for FID, inngåelse av privatrettslige avtaler og finansiering), regnes forsinkelser med mer enn 1 år som en vesentlig endring eller et vesentlig avvik.

2. Milepælsendringer kunden er indirekte ansvarlig for eller må bære risikoen for (eks. nødvendige elektriske konsesjoner, DSB tillatelser, utslippstillatelser, klageprosesser), regnes forsinkelser med mer enn 2 år som en vesentlig endring eller et vesentlig avvik.

Brudd på terskelverdier innebærer oppstart av en kanselleringsprosess for hele eller deler av reservert kapasitet eller plass i kapasitetskøen.

Kunden vil bli varslet om forholdet med en rimelig tid for å uttale seg og dokumentere forholdet. Med bakgrunn i innspill og dokumentasjon fra kunden og tilknyttende nettselskap, vil Statnett vurdere hvorvidt reservasjon eller plass i kapasitetskø opprettholdes eller helt eller delvis kanselleres.

Typiske vurderinger vil være; årsaken til forsinkelsen, hvilke forhold kunden rår over, om forsinkelsen skyldes nettavklaringer eller myndighetsprosesser, hvor langt prosjektet er kommet, om forsinkelsen påvirker første idriftsettelse eller senere opptrapping, og om prosjektet samlet viser reell fremdrift. Listen er ikke uttømmende.

Ved en eventuell kansellering vil kunden og nettselskapet informeres skriftlig om dette, med klagerett til RME.

For prosjekter som står i kapasitetskø vil fremdriften i prosjektene være avhengig av når prosjektene får tildelt kapasitet og dermed kan gå videre i sitt prosessløp. Forsinkelser i sentrale milepæler vurderes derfor ut ifra dette utgangspunktet.

Overskridelser av milepæler forårsaket manglende avklaringer fra nettselskaper og myndighetstillatelser i den forbindelse, er ikke gyldig grunn for å miste modenhet eller plass i kapasitetskø.

Håndtering av kraftsensitiv og markedssensitiv informasjon

Spørsmål/innspill

Ved å øke graden av detaljert informasjon, som skal følge søknader om tilknytning som underlag for modenhetsvurderinger, øker også kravene til håndtering av sensitiv informasjon. Krav til dokumentasjon må følges av klare regler for håndtering av forretningssensitiv informasjon.

Svar/konklusjon

Alle nettselskaper, inklusive Statnett, er underlagt taushetsplikt regulert av Offentleglova og Forvaltningsloven, og har etablerte systemer og prosesser for å ivareta dette ansvaret.

Porteføljestyling

Spørsmål/innspill

Statnett bør kunne kreve en tydelig prioritering av hvilke prosjekter som faktisk skal realiseres, der kunder har meldt inn flere like prosjekter på ulike lokasjoner, slik at kapasitet ikke blir blokkert av flere parallelle alternativer eller store reservasjoner innen samme konsern.

Svar/konklusjon

Like og felles utelukkende prosjekter skal ikke meldes inn på ulike lokasjoner. I den grad Statnett oppdager dette vil vi ta grep for å fjerne overlappende prosjekter. Dette innebærer imidlertid ikke at en aktør kan ha planer om å etablere flere tilsvarende anlegg på ulike lokasjoner i Norge, men disse må ha en individuell prosjektbeskrivelse, finansieringsplan, fremdriftsplan og sikring av finansiering for det konkrete prosjektet i første prosjektfase frem til første beslutningsport.

Harmonisering av regelverk

Spørsmål/innspill

Flere innspill påpeker behovet for å harmonisere regelverket for prosjekter over og under 100 MW for å unngå strategisk tilpasning og få mest mulig

sammenhengende praksis, herunder at forbruksprosjekter med lavere behov for økt nettkapasitet enn 100 MW omfattes av de kriterier som Statnett beslutter.

Svar/konklusjon

Statnett ser utfordringen knyttet til mulige strategiske tilpasninger når ulike krav stilles aktørene avhengig av effektstørrelse og støtter innspillet om harmonisering av regelverket der det er naturlig og hensiktsmessig. Harmonisering krever enighet mellom nettselskapene som utvikler regelverket. Mangel på enighet er ikke et argument for å avstå fra strengere krav for prosjekter større eller lik 100 MW.

Prosjekter av denne størrelsen vil, enten de har fått reservasjon eller plass i kapasitetskø, beslaglegge mye kapasitet som ellers kunne vært benyttet av mer modne prosjekter. Statnett mener derfor at dette gir grunnlag til å differensiere kravene, selv om harmoniserte regler for prosjekter uavhengig av effektstørrelse er å foretrekke. Statnett deltar aktivt i arbeide med Fornøybar Norges Beste Praksis for modenhetsvurderinger og vil bidra til at det harmoniseres så langt som mulig.

Differensiere krav mellom reservasjon i eksisterende nett og plass i kapasitetskø for planlagt nett

Spørsmål/innspill

Statnett bør skille mellom reservasjon i eksisterende ledig kapasitet og plass i kapasitetskø eller planlagt nett, herunder tydeliggjøre hvilke krav som gjelder for hver fase.

Svar/konklusjon

Statnett er enig i at dette er en fornuftig tilnærming som bør vurderes videre.

Statnett

Statnett SF

Nydalen allé 33, Oslo

PB 4904 Nydalen, 0423 Oslo

Telefon: 23 90 30 00

E-post: firmapost@statnett.no

www.statnett.no